

**Türkiye İMSAD, 5. Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi için hazırlanan
“Güvenli Yapılar Yol Haritası-1” raporunun içeriğini açıkladı**

“Türkiye’de acil olarak ‘Ulusal Bina Yönetmeliği’ne ihtiyaç var”

Türk inşaat sektörünün geleceğinin ‘sürdürülebilir sistemler’ üzerinde yükseleceğini söyleyen Türkiye İMSAD Başkanı Dünder Yetişener, sektördeki mevzuat kargaşasının giderilmesi güvenli, sürdürülebilir ve çağdaş yapıların yapılabilmesi için Yapı Yasası’nın son şekline getirilerek yasalaştırılmasına ihtiyaç olduğunu söyledi. Yetişener, “Bununla birlikte, binanın tasarım ve yapımını ilgilendiren tüm yönetmelikleri bünyesinde toplayan Ulusal Bina Yönetmeliği hazırlanmalı, Bina Yönetmeliği Koordinasyon Kurulu adı altında bir sivil platform oluşturulmalıdır. Türkiye İMSAD, bu konuda görev almaya hazır ve isteklidir” dedi.

Dünder Yetişener, “75 inşaat malzemesi sanayi firması ve alt sektörlerde her biri kendi alanında örgütlü 29 dernek ve paydaş kurumdan gelen geniş üye yapısı ile inşaat sektörünün itici gücünü oluşturan bir kurum olarak Türkiye İMSAD, sektöründeki kuralların oluşmasına ve uygulanmasına katkı sağlamayı ve toplum bilincini geliştirmeyi sosyal görevi olarak görmektedir” diye konuştu.

Ülkemizin önde gelen 75 inşaat malzemesi sanayi firması ve 29 sektörel derneğin çatı kurumu olan **Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği** (Türkiye İMSAD), **Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi**’nin bu yıl beşincisini düzenliyor. Türk İnşaat sektörünün önemli unsurlarından biri olan Türkiye İMSAD, Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi ile sektörün özel ve kamusal aktörlerini bir araya getirerek, inşaat kalite anlayışını değerlendirmeyi, sanayinin vizyonunu belirlemeyi ve geleceğin uygulamalarını, sektörün farklı paydaşlarıyla birlikte oluşturmayı hedefliyor.

Sürdürülebilirliğe en iyi örneklerden biri olarak 2009 yılından bu yana Türkiye İMSAD tarafından her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi’nin bu yılki ana teması **Güvenli Yapı ve Kentsel Dönüşüm** olacak. Türk İnşaat sektörünün geleceğine ışık tutması amacıyla Türkiye İMSAD tarafından hazırlanan **“Güvenli Yapılar Yol Haritası-1”** raporunun konusu **“Sürdürülebilir, Güvenli, Çağdaş Yapılar ve Kentsel Dönüşüm”** olacak. Rapor, zirve kapsamında, katılımcılar ile paylaşılacak. **05 Aralık 2013 tarihinde İstanbul’da Four Seasons Hotel Bosphorus’da** düzenlenecek olan 5. Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi, sektöre yön veren kamu kurumları, özel sektör temsilcileri, sektör dernekleri, mimar, müteahhit, taahhüt firmaları, finans kurumları ve akademisyenlerin katılımıyla gerçekleşecek.

“Güvenli Yapılar Yol Haritası” raporunun içeriğiyle ilgili bilgi paylaşımında bulunmak amacıyla düzenlenen toplantıda bir konuşma yapan Türkiye İMSAD Başkanı Dünder Yetişener, kurulduğu 1984 yılından bu yana Türkiye İMSAD’ın ülkede ve sektöründe ‘sürdürülebilir büyüme’ amacına ulaşmak için çalışmalarını sürdürdüğünü söyledi. Yetişener, “inşaat malzemesi sanayinin önde gelen 75 firması ve alt sektörlerde her biri kendi alanında örgütlü 29 dernek ile paydaş kurumdan oluşan geniş üye yapısıyla Türkiye İMSAD, ekonominin itici gücünü oluşturan bir kurum olarak, inşaat sektöründe kuralların oluşmasına ve uygulanmasına katkı sağlamayı ve toplum bilincini geliştirmeyi sosyal görevi olarak görmektedir” dedi.

Yetişener: “2023 yılı inşaat malzemeleri ihracat hedefimiz 100 milyar dolardır.”

2012 yılında 21,2 milyar dolar ile Türkiye’nin ihracat lideri olan inşaat malzemesi sektörünün dünya ihracat sıralamasında 5’inciliğe yükselerek, kalitesini ve kapasitesini kanıtlandığını vurgulayan Dünder Yetişener, bu

İhracatın yüzde 75'inin Türkiye İMSAD üyeleri tarafından gerçekleştirildiğine dikkati çekti. Yetişener, Türkiye İMSAD'ın 2023 yılı hedefini şöyle açıkladı: "İnşaat malzemeleri ihracatında 100 milyar dolara ulaşmak."

İnşaat malzemelerinin stratejik sektör konumu

Türkiye'nin stratejik öneme sahip bir sektörü olan inşaat malzemeleri sektörünün hedeflerine ulaşabilmesinin ancak tüm tarafların işbirliğiyle oluşturulacak sistemli yapıya kavuşmasıyla mümkün olacağını vurgulayan Dündar Yetişener, "Ekonomi tarihimizdeki en önemli gayrimenkul hamlesi olan kentsel dönüşümün başladığı tam da bu süreçte, önümüzde büyük bir fırsat bulunmaktadır. Kamu, sivil toplum ve tüm paydaşlar iyi bir işbirliği ortamı oluşturarak bu hamleyi güvenli ve sürdürülebilir yapı için fırsata çevirmeliyiz" şeklinde konuştu. Yetişener, sözlerine şöyle devam etti:

İlk şart, sürdürülebilir bir sistem oluşturmak

"Biz Türkiye İMSAD olarak elimizi taşın altına koymak üzere yola çıktık. 'Güvenli Yapılar Yol Haritası-1' raporu; ülkemizde olmasını arzu ettiğimiz doğru, sürdürülebilir bir sistemin oluşturulabilmesi, yapı kültürümüzün geliştirilmesi ve insanımızın hak ettiği güvenli yapılarda yaşayabilmesi yolundaki adımlarımızdan biridir. Güvenli yapı zinciri, 'tasarım, malzeme, üretim, uygulama ve denetim' aşamalarının doğru olarak uygulanmasını, mevcut yasa, yönetmelik ve standartlar içerisindeki eksikliklerin düzeltilmesini, mevcut olmayan yasa, yönetmelik ve standartların tamamlanmasını hedefler. Bu hedefleri gerçekleştirmek için Türkiye İMSAD olarak tüm kesimleri sektörümüzü ve ülkemiz için birlikte çalışmaya davet ediyor, raporumuzun geleceğe ışık tutmasını diliyoruz."

'Güvenli Yapılar Yol Haritası-1' Raporu'ndan Satırbaşları...

İnşaat malzemesi üretici firmaları, sektör dernekleri, üniversiteler ve akademisyenlerden oluşan geniş çalışma grubu tarafından multidisipliner yaklaşımla, Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi katılımcılarıyla paylaşılmak üzere hazırlanan 'Güvenli Yapılar Yol Haritası-1' raporu, "güvenli sürdürülebilir ve çağdaş bir yapıda yaşamak bütün vatandaşlarımızın hakkıdır ve bu hakka ulaşmaları sağlanmalıdır" temel görüşü üzerinde şekilleniyor.

Standartlarda ve denetimlerde ciddi karmaşa var

Raporda, gerek yapı malzemeleri üretimi, gerekse tasarım-yapım işlerinde standart, yönetmelik ve teknik şartnamelere uygunluğun yanı sıra denetimde de ciddi bir karmaşa yaşandığı belirtiliyor. Kamu-özel tüm yapım işlerinin, sigorta sistemini kapsayan bir zincirde denetim sisteminin oluşturulması gerektiği vurgulanıyor ve gelişmiş ülkelerdeki denetimlerin de bu şekilde yapıldığı ifade ediliyor.

Raporda, ülkemizde yapı işlerini düzenleyen **Yapı Yasası'nın** henüz uygulamada olmadığı ve bu boşluğun 5543 sayılı İskan Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Yasası gibi yasalarla bir ölçüde doldurulmaya çalışıldığı vurgulanıyor. Yönetmeliklerin dayandırılacağı bir Yapı Yasası'nın henüz yürürlüğe girmemesi nedeniyle de her bir yönetmeliğin farklı kuruluşlar ve birimlerce hazırlandığı, bunun sonucunda da birbirleriyle ve standartlarla aralarında çelişkiler veya boşluklar doğduğu belirtiliyor.

Ulusal Bina Yönetmeliğine ihtiyaç var

Öte yandan ülkemizde standart geliştirme çalışmalarının da yetersiz olduğu belirtiliyor ve çözüm önerileri şöyle özetleniyor: "Mevzuat kargaşasının giderilmesi, güvenli, sürdürülebilir ve çağdaş yapıların yapılabilmesi için sektör olarak Yapı Yasası'nın son şekline getirilerek yasalaştırılmasını bekliyoruz. Ayrıca binanın tasarım ve yapımını ilgilendiren tüm münferit yönetmelikleri bünyesinde toplayan **Ulusal Bina Yönetmeliği'nin** acil olarak hazırlanmasına gereklilik var. Ulusal Bina Yönetmeliği'nin hazırlanması ve süreklilik içinde geliştirilebilmesi amacıyla da gelişmiş ülkelerdeki gibi ilgili bakanlıklar, üniversiteler, meslek kuruluşları, STK'ları ve odaların temsilcilerinden oluşan **Bina Yönetmeliği Koordinasyon Kurulu** adı altında sivil platformun oluşturulmasını öneriyoruz. Türkiye İMSAD, sivil platformun oluşturulması ve yürütülmesi konusunda görev almaya hazır ve isteklidir."

Her şeyi devletten beklemeyen bütüncül bir denetim sistemi şart

Türkiye'de yapıların önemli bir kısmının güvenli olmaması, diğer bir deyişle riskli olma nedenlerinden birinin denetim sisteminin yeterli olmaması ve mevcut denetim sisteminin de arzu edilen seviyede uygulanmamasından kaynaklandığı belirtiliyor. Bu nedenle raporda, güvenli yapı zinciri denilen; bir yapının tasarımında inşaatın tamamlanıp hizmete girmesine kadar olan tüm süreçlerin, yeterlilik ve uygulama

denetimlerinin nasıl yapılması gerektiği açıklanmakta, her şeyi devletten beklemeyen, sigorta ve finans kuruluşlarını da içine alan müteselsil denetim sisteminin kurulması öneriliyor.

‘Güvenli Bina Belgesi’ zorunlu olmalı

Bugün ülkemizde, yapıların doğru şekilde denetlendiğini ve güvenli olduğunu kanıtlayacak bir belgenin bulunmadığına dikkat çekilen raporda, **Güvenli Bina Belgesi’nin**, kamu-özel sektör tüm binaları için zorunlu hale getirilmesi öneriliyor. Belgenin kapsamının **Güvenli ve Sürdürülebilir Bina Belgesi** olması halinde, kentsel dönüşümde yenilenecek ya da yeni yapılacak binaların, ulusal ve uluslararası finans kuruluşlar tarafından daha fazla destekleneceği belirtiliyor. Ayrıca, yapı mevzuatının tamamının gözden geçirilerek, kısa vadede yapılacak iyileştirmelerin yerini, orta ve uzun vadede bütüncül denetim sistemine bırakması gerektiği ifade ediliyor.

Yürürlükte olmayan ancak hayati öneme sahip yönetmelikler

Türkiye İMSAD’ın, Güvenli Yapılar Yol Haritası-1 raporunda, hayati öneme sahip olmakla birlikte ülkemizde henüz yürürlükte bulunmayan yönetmeliklere dikkat çekiliyor. Raporda, bu yönetmelikler şöyle sıralanıyor: **Su Yalıtımı Yönetmeliği**, Rüzgar Yönetmeliği, **Yüksek Yapılar Yönetmeliği**, Çelik Yapılar Yönetmeliği, **Ahşap Yapılar Yönetmeliği**, Hafif Çelik Yapılar Yönetmeliği ve **İklimlendirme Yönetmeliği**. Kentsel dönüşümün başladığı bu dönemde, söz konusu bu yönetmeliklerin acil olarak yürürlüğe girmesi gerektiği belirtiliyor.

Revize edilmesi gereken yönetmelikler var

Raporda, ayrıca güvenli yapı kültürü kapsamında yenilenecek günümüz koşullarına uyarlanması gereken yönetmelikler olduğu belirtiliyor ve bu yönetmelikler şöyle sıralanıyor: **Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik**, Deprem Yönetmeliği, **Yüksek Yapılar**, Betonarme Yapılar, **Yığma Yapılar**, Yapısal Güçlendirme, **Yapı Malzemelerinin Tabii Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik**, Isı Yalıtım ve Enerji Verimliliği, **Çevresel Gürültünün Yönetimi** ve **Binaların Yangın Korunması Hakkındaki Yönetmelik**.

Türkiye’de; Amerikan standartları, çoğunluğu Amerikan standartlarından esinlenerek hazırlanmış Türk standartları ve Türkiye’nin uyacağını taahhüt ettiği Avrupa standartları olmak üzere üç tür standart bulunduğu belirtilen raporda, Türkiye’de standart hazırlama-geliştirme çalışmalarının yetersizliğine değiniliyor. Eski standartların önemli bir kısmının güncelliğini kaybettiği, daha sonra yayımlanan Amerikan ve Avrupa standartlarıyla çeliştiği, buna rağmen güncel standartlar listesinde yer aldığı vurgulanıyor.

Eurocode uyum önemli

Raporda, yapı ve bina yönetmeliğinin Avrupa’daki karşılığının **Eurocode manzumesi**, ABD’de ise **International Building Code (IBS)** olduğu hatırlatılarak, Eurocode’un önemine işaret ediliyor. Ülkemizde sadece Deprem Yönetmeliği, standart olarak da betonarme yapılar için TS-500 Yönetmeliği’nin ciddiyetle uygulandığının belirtildiği raporda, “Oysa rüzgar ve kar gibi meteorolojik etkilerin yük yönetmelikleri uzun yıllardan bu yana yenilenmemiştir. Betonarme dışındaki çelik, ahşap, yığma gibi diğer yapıların standartları da çağdışı kalmıştır. TSE bunları yenilemek yerine ilgili Eurocode standartlarını tercüme etmekle yetinmektedir. Asıl önemlisi, ulusal ekler için gerekli çalışmalar, göz ardı edilmektedir” görüşüne yer veriliyor.

AB uyumu sağlanan malzeme kriterlerin şartnamelerde kullanılması

“Teknik şartnameler yasa, yönetmelik, standart ve ulusal teknik onay belgeleriyle çelişmez” görüşünün yer aldığı raporda, konu şöyle değerlendiriliyor: “Özellikle AB uyumu sağlanan yapı malzemeleri kriterleri çoğu teknik şartnamede kullanılmamaktadır. Zorunlu olmayan veya ülkemizde geçerliliği bulunmayan farklı ülke standartlarına atıfta bulunulması, teknik gereği olmayan keyfi içeriklerin kullanılması, ciddi karmaşaya sebep olmaktadır. Bu nedenle teknik şartname yazımı, güvenli yapı kültürünün bir parçası olarak uygulanmalıdır.”

Şartnameler, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’ne uygun değil

Raporda, dünyadaki büyük proje ve müşavirlik firmalarınca hazırlanan ve standartların nasıl uygulanacağını gösteren Tip Şartnameleri’nin olduğu, Türkiye’de ise bu konuda bir karışıklık yaşandığı belirtiliyor. Ayrıca şartnamelerin **Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’ne** uygun olmadığı kaydedilerek, güvenli yapının teknik gereklilikleri şöyle belirtiliyor: “Halihazırda kamu ve özel şartnameleri, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’ne uygun görünmemektedir. Sistemler üzerinden tanımlar yapılması iyi bir çalışma olacaktır.”

Standartların geliştirilmesinde TSE’nin rolü ve eksikler

Standartların geliştirilmesinde TSE'nin rolüne ilişkin olarak da raporda şu değerlendirmeye yer veriliyor: "Yapı Malzemelerinin uyumlaştırılması konusunda 1 Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe giren Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin standartlar yönünden çok eksiklikleri bulunmaktadır. Hala bu standartlar içinde

çevirileri tamamlanmayan, bilgisine ulaşılması sorunlu gibi çeşitli eksik standartlar bulunmaktadır. CE ve G dışında hiçbir yapı malzemesinde başka işaret taşınamaması zorunluluğu varken hala TSE'li malzemeleri dolaşımdadır. TSE, AB ve standart geliştiren diğer kuruluşların çalışmalarına katkıda bulunmak üzere çalışmalar başlatmıştır. Ancak bu çalışmaların sonuçlarından sektör henüz yeterli bilgiye sahip değildir."

TSE hem uygunluk veren hem kontrol yapan kurum olmamalı

TSE'nin hem standartları hazırlayan ve geliştiren hem de hazırladığı standartların uygulanmasını kontrol eden bir kurum olmaması gerektiği, raporda üzerinde durulan bir konu ve şu noktaya dikkat çekiliyor: "TSE'nin, kendi hazırladığı standartlara göre laboratuvar ve denetim hizmetleri vermesi, standart hazırlama ve geliştirme çalışmalarını olumsuz yönde etkileyebilmekte, bazı sakıncalar yaratmaktadır. Bu nedenle, TSE'nin, tüm alanlarda hem standartlara uygunluk belgesi vermesi hem de kontrolünün sahada başarılı olması için, bağımsız bir denetim şirketi oluşturularak, kuvvetler ayrılığı prensibine uygun yapılanması gerekliliği bulunmaktadır."

Yenilikçi ürünlerin kullanılmasında kota önerisi

Hem kamu hem de özel yapım işlerinde yenilikçi ürünler için kota ve kullanım kolaylıkları getirilmesi önerilen raporda, bu yaklaşımın uluslararası alanda rekabet edebilecek ürünlerin geliştirilebilmesinde yerli sanayiye teşvik edeceği belirtiliyor. Rapora göre, standartlarda karşılığı olmayan tüm yenilikçi ürünler için ATO (Avrupa Teknik Onayı) veya UTO (Ulusal Teknik Onay) alınması gerekiyor. Yenilikçi ürünler konusunda ulusal standartların geliştirilmesi ve Avrupa için geçerliliğinin olması konusunda TSE'ye büyük görevler düşüyor. Bizim ülke olarak yenilikçi ürünler için geliştirilen standartların da Avrupa'da kullanılabilir hale getirilmesi gerekiyor.

Su yalıtımı zorunluluğu ile gelen bina güvenliği

Raporda, yapıların temelinde su yalıtımının ihmali halinde telafisi mümkün olmayan sonuçların yaşanabildiğine dikkat çekiliyor. Türkiye genelinde 19 milyon konutun yüzde 85'inin su yalıtımsız olduğu kaydedilen raporda, "korozyon tehdidinden uzak tutulması için yeniden yapılacak binalara su yalıtımı ile başlanması gerekir. Bakanlığın bu konuda çalışmalarının devam ettiğini biliyoruz. Kamu otoritesi ve ilgili STK'larımız birlikte çalışarak en kısa zamanda doğru mevzuat ve doğru yöntemlerle su yalıtımının zorunluluk haline getirilmesi doğru olacaktır" görüşü yer alıyor.

Isı, su, ses ve yangın yalıtımında Türkiye standartlarının neresinde?

Raporun önemli bir bölümü ise ısı, su, ses ve yangın yalıtımı konusuna ayrılmış bulunuyor. Bu dört başlıktaki yalıtım konusunun, sürdürülebilir bir yapının temel unsurlarını oluşturduğunu hatırlatılan raporda, konu şöyle değerlendiriliyor: "Günümüzün koşullarında artık sadece ısı kayıplarına yönelik sınırlamaların getirilmesi yeterli olmamakta, Binaların Enerji Performansı Direktifinde belirtildiği gibi; ısıtma, soğutma, havalandırma, aydınlatma, sıcak su temini gibi enerji tüketimine neden olan tüm kullanım alanlarında kümülatif sınırlamalara gidilmelidir. Enerji verimliliği konsepti, tasarım aşamasında, yalıtım ve binanın konumu gibi pasif önlemlerle başlamalı, tüm sistemlerin verimleri otomatik kontrol önlemleriyle güçlendirilmelidir."

Haksız rekabete CE ve G işaretli üretimin denetlenmesi önlemi

Malzeme ve yapıların katalog ve bilgilendirme dokümanlarında gerçeğin olduğundan farklı yazılarak tüketicinin yanıltıldığı ve haksız kazanca neden olduğu, raporda irdelenen bir diğer konu olarak dikkati çekiyor. Raporda, G işareti mevzuatının da kalite düzeyini sağlayacak şekilde geliştirmesi, CE ve G işareti prosedürlerine uygun üretimin denetlenmesiyle de haksız rekabetin önlenebileceği dile getiriliyor.

Bilgi için:

Ayfer Karataş

